

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2019 m. gegužės 16 d.

Valstybės narės turėtų įdėti daugiau pastangų kovodamos su sukčiavimu naudojant ES sanglaudos politikos lėšas, teigia auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, nepaisant pastaraisiais metais atliktų pagerinimų, ES valstybių narių pastangos panaikinti sukčiavimą naudojant sanglaudos politikos lėšas tebėra per silpnos. Valstybių narių atlikti jų kovos su sukčiavimu priemonių veiksmingumo įsivertinimai yra per daug optimistiniai, teigia auditoriai. Vis dar reikia gerokai pagerinti aptikimą, atsaką ir koordinavimą, kad būtų veiksmingai užkertamas kelias sukčiautojams, jie būtų nustatomi ir atgrasomi.

2013–2017 m. laikotarpiu buvo nustatyta daugiau kaip 4000 galimai su sukčiavimu susijusių ES finansiniams interesams kenkiančių neatitikimų. Jie sudarė beveik 1,5 milijardo eurų visos ES paramos, kurios 72 % yra susiję su sanglaudos politika, įskaitant Europos regioninės plėtros fondą, Sanglaudos fondą ir Europos socialinį fondą. Už kovą su sukčiavimu šiose srityse visų pirma yra atsakingos valstybės narės.

Auditoriai įvertino, ar vadovaujančiosios institucijos ir kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybos valstybėse narėse tinkamai įvykdė savo pareigas visuose kovos su sukčiavimu valdymo proceso etapuose: nuo sukčiavimo prevencijos ir aptikimo iki atsako į jį (įskaitant ataskaitų apie aptiktą sukčiavimą teikimą ir netinkamai išmokėtų lėšų susigrąžinimą). Šiuo tikslu jie lankėsi septyniose valstybėse narėse: Bulgarijoje, Prancūzijoje, Vengrijoje, Graikijoje, Latvijoje, Rumunijoje ir Ispanijoje.

„Sanglaudos politika apima tik trečdalį biudžeto, bet jai tenka beveik 40 % visų praneštų sukčiavimo atvejų ir beveik trys ketvirtadaliai visų su šiais atvejais susijusių finansinių sumų, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Henri Grethen. – Vis dėlto valstybės

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta www.eca.europa.eu

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene T: (+352) 4398 47063 M: (+352) 691 55 30 63
Damijan Fišer – atstovas spaudai T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

narės paprastai daro išvadą, kad jų esamos kovos su sukčiavimu priemonės yra pakankamai geros. Mes manome, kad ši išvada yra pernelyg optimistinė.“

Auditoriai nustatė, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu vadovaujančiosios institucijos geriau vertino sukčiavimo riziką naudojant sanglaudos finansavimą ir pagerino savo sukčiavimo prevencijos priemones. Tačiau kai kurios šių analizių buvo nepakankamai nuodugnios ir daugeliu atvejų valstybės narės neturi konkrečios kovos su sukčiavimu politikos.

Auditoriai taip pat nurodo, kad buvo padaryta maža pažanga prevencinio sukčiavimo aptikimo srityje. Be to, prevencinių ir aptikimo priemonių poveikis dažnai tebėra nepakankamai stebimas ir vertinamas.

Auditoriai taip pat pažymi, kad valstybės narės nepakankamai reagavo į visus aptiktus sukčiavimo atvejus naudojant ES sanglaudos politikos lėšas ir kad taisomosios priemonės, kai jos yra taikomos, turi ribotą atgrasomąjį poveikį. Ataskaitų teikimo tvarka taip pat yra nepatenkinama. Nėra pranešami visi nustatyti atvejai, o tai daro neigiamą poveikį Europos Komisijos skelbiamų sukčiavimo aptikimo lygių patikimumui. Be to, įtarimai dėl sukčiavimo nėra sistemingai pranešinėjami atitinkamoms įstaigoms ir veiksmai nėra pakankamai koordinuojami su kitomis kovos su sukčiavimu įstaigomis.

Tuo metu, kai yra aptariamos naujos 2021–2027 m. sanglaudos fondams skirtos taisyklės, auditoriai teikia keletą rekomendacijų, kaip pasiekti geresnių rezultatų. Visų pirma jie prašo valstybių narių:

- priimti oficialias strategijas ir politikas, skirtas kovai su prieš ES fondus nukreiptu sukčiavimu;
- sustiprinti sukčiavimo rizikos vertinimą pasitelkiant svarbius išorės veikėjus;
- pagerinti aptikimo priemones pradėdant visuotinai taikyti duomenų analizės priemones;

Auditoriai taip pat prašo Europos Komisijos:

- stebėti atsako į sukčiavimą mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad jie būtų nuosekliai taikomi;
- paskatinti valstybes nares išplėsti savo kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybų funkcijas.

Pastabos leidėjams

Valstybių narių vadovaujančiosios institucijos yra atsakingos už neatitikimų (įskaitant sukčiavimą) prevenciją, aptikimą ir ištaisymą bei už nepagrįstai išmokėtų lėšų susigrąžinimą. Kiekviena valstybė narė taip pat privalo sudaryti kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnybą (AFCOS), siekiant palengvinti veiksmingą bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija.

Remiantis 2017 m. Komisijos ataskaitoje dėl ES finansinių interesų apsaugos pateiktais duomenimis, valstybių narių pranešti neatitikimai dėl įtariamo sukčiavimo sudaro 0,4 % sanglaudos politikos srityje ES išmokėtų lėšų. Šis sukčiavimo aptikimo lygis labai skiriasi valstybėse narėse. Apskritai, ES sanglaudos politikos srityje praneštų sukčiavimo (įtariamo ir patvirtinto) atvejų yra reikšmingai daugiau nei kitose srityse:

Europos Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės

sinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Specialioji ataskaita Nr. 06/2019 „Sukčiavimo panaikinimas ES sanglaudos politikos srityje. Vadovaujančiosios institucijos turi stiprinti aptikimą, atsaką ir koordinavimą“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Šioje ataskaitoje pateikti nustatyti faktai papildo faktus, pateiktus Specialiojoje ataskaitoje Nr. 01/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas. Reikalingi veiksmai“, kuri buvo paskelbta 2019 m. sausio 10 d. ir kurioje buvo nagrinėjamas Komisijos sukčiavimo rizikos valdymas ES išlaidų srityje. 2019 m. balandžio 29 d. Komisija priėmė naują kovos su sukčiavimu strategiją, kurioje buvo atsižvelgta į daugelį šioje pirmoje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų.